

Aikibudo Terminologie

Andy Nagels

12 april 2013

合気武道

合
気
武
道

Disclaimer

De vertalingen in dit document zijn gemaakt door mezelf, m.b.v. officiële documenten, moderne technologie en mijn eigen kennis van het Japans. Daar ik echter geen expert ben in de Japanse taal, is het mogelijk dat er fouten staan in dit document. Naarmate mijn kennis van Aikibudo en Japans stijgt, zal ik de nieuwe kennis die ik heb opgedaan dan ook gebruiken om dit document na te kijken en te corrigeren.

Dit document is dus niet als finaal te beschouwen. Het wordt reeds vrijgegeven omdat het kan helpen bij het onthouden van de technieken.

Opmerking: *De laatste versie kan gratis gedownload worden van de volgende url:*
<http://c.dommel.be/aikibudo.html>.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	De Japanse taal	1
3	Uitspraak	2
4	Algemene terminologie	2
4.1	Algemeen	2
4.2	Richtingen en gebieden	2
4.3	Acties	3
4.4	Lichaamsdelen	3
4.5	Andere begrippen	3
4.6	Leerstof	3
5	級の技Kyū technieken	4
5.1	6de kyū [SHOKU]	4
5.2	5de kyū [SHOKU]	5
5.2.1	Algemeen	5
5.2.2	技Technieken	5
5.3	4de kyū [CHUKYU]	6
5.3.1	Algemeen	6
5.3.2	技Technieken	6
5.4	3de kyū [CHUKYU]	7
5.4.1	Algemeen	7
5.4.2	技Technieken	7
5.5	2de kyū [JOKYU]	8
5.5.1	Algemeen	8
5.5.2	技Technieken	8
5.6	1ste kyū [JOKYU]	9
5.6.1	Algemeen	9
5.6.2	技Technieken	9
6	段の技Dan technieken	10
6.1	第一段1ste dan	10
6.1.1	Algemeen	10
6.1.2	体捌きTai sabaki/Verplaatsingen	10
6.1.3	受身技Ukemi waza/Valtechnieken	10
6.1.4	突きと打ち技Tsuki to uchi waza/Stoot- en slagtechnieken	10
6.1.5	補助運動Hojo undo/Ondersteunende beweging	10
6.1.6	掴み型と手ほどきTsukami kata to te hodoki/Grijp kata en hand bevrijding	10
6.1.7	基本投げ技Kihon nage waza	10
6.1.8	基本押さえ技Kihon osae waza	10
6.1.9	1段の技Technieken 1ste dan	10
6.1.10	和の精神Geest van harmonie	10
6.1.11	型Kata	10
6.1.12		10
6.2	2de dan	11
6.2.1	Algemeen	11
6.2.2	追加の技Aanvullende technieken	11
6.3	3de dan	12
6.3.1	Algemeen	12

6.3.2	追加の技Aanvullende technieken	12
6.4	4de dan	13
6.4.1	Algemeen	13
6.4.2	追加の技Aanvullende technieken	13
6.5	5de en 6de dan	14
6.5.1	Algemeen	14
6.5.2	追加の技Aanvullende technieken	14
7	表技 Omote waza	14
	基本投げ技 Kihon nage waza (7 technieken)	15
	基本押え技 Kihon osae waza (6 technieken)	16
	雄用技投げ技 Oyō waza nage waza (間- 近間)	17
	雄用技押え技 Oyō waza osae waza (間 - 近間)	17
	和の精神 Wa no sei shin	17
	乱取り Randori	17
	形大東流 - ？ Kata daitō ryū - ikajo	17
8	Tenshin Shōden Katori Shintō Ryū	18
8.1	Algemeen	18
8.2	6de kyū	19
8.2.1	構えkamae	19
8.2.2	技Technieken	20
8.3	5de kyū	20
8.3.1	kata	20
8.3.2	bo jutsu	20
8.4	4de kyū	21
8.4.1	kata	21
8.5	3de kyū	21
8.5.1	kata	21
8.6	2de kyū	21
8.6.1	kata	21
8.7	1ste kyū	22
8.7.1	kata	22
8.8	第一段1ste dan	22
8.8.1	kata	22
8.8.2	extra	22

1 Inleiding

Dit document bevat termen die gebruikt worden in aikibudo.

2 De Japanse taal

Alvorens we de berippen bekijken, dient een korte uitleg gegeven te worden over de Japanse taal.

Japans is opgebouwd uit 3 grote onderdelen: *hiragana*, *katakana* en *kanji*.

Hiragana en katakana zijn allebei een *phonetisch* alfabet. Dat wil zeggen dat het symbolen voorstelt, die een klank uitbeelden. Japans heeft dus geen aparte letters, zoals de meeste Westerse alfabetten.

Hiragana wordt gebruikt om zinnen te vormen en grammatica toe te passen op de Japanse taal. Het toont hoe Japans wordt uitgesproken.

Katakana bevat dezelfde klanken en enkele extra klanken. Het is ontstaan om de verschillende buitenlandse termen te kunnen uitspreken. Zo worden bvb. namen van niet Japanners in katakana geschreven.

Kanji zijn de meer complexe Japanse symbolen, die woorden en begrippen voorstellen. Ook Japanse namen en plaatsnamen worden meestal met kanji geschreven. Om te weten hoe deze symbolen worden uitgesproken, wordt gebruik gemaakt van hiragana, omdat hiragana een phonetisch alfabet is dat klanken in beeld brengt.

Romaji is een westerse schrijfwijze van Japanse klanken. Het wordt in Japan ook gebruikt om op een computer te typen. Het is deze schrijfwijze, die het mogelijk maakt voor mensen die geen Japans kennen, om Japanse termen correct uit te spreken.

Furigana zijn kleine symbolen boven de kanji die in hiragana weergeven hoe de kanji moet worden uitgesproken.

In de tabel hieronder, kan je een overzicht vinden van de verschillende alfabetten, ter verduidelijking van bovenstaande uitleg.

Nederlands alfabet	Hiragana	Katakana	Romaji
a	あ	ア	a
k	bestaat niet	bestaat niet	bestaat niet
bestaat niet	か	カ	ka

Tabel 1: Een kleine vergelijking ter verduidelijking

De begrippen in dit document, zijn op volgende manier weergegeven:

Nederlandse omschrijving | Japanse term [met hiragana uitspraak boven de kanji] | romaji uitspraak

De technieken zijn echter te lang om op die manier weer te geven. Zij staan dus onder elkaar:

Nederlandse term
Japanse term [met hiragana uitspraak boven de kanji]

3 Uitspraak

Een aantal letters worden iets anders uitgesproken in de romaji uitspraak, t.o.v. het Nederlands. Het is interessant om dit even te lezen, om zo geen verkeerde uitspraak te leren voor de techniek.

j: |zj| zoals in strandjanet, **J**efke, ... (en NIET zoals in **J**ommeke)

ch: |tsj| zoals in **ts**joeke **ts**joeke tuut tuut

sh: |sj| zoals in **ch**oco, **sh**ampoo, ...

u: korte |oe| zoals in nen **toek** **oep** aa bakkes, vake en **moe**ke, ...

ō of ou: lange |o| zoals in **boot**

ū of uu: lange |u| zoals in **vuur**

4 Algemene terminologie

4.1 Algemeen

basis/oorsprong/standaard	基本 きほん	kihon
de kunst van het veilig vallen	受身 うけみ	ukemi
actieve partner	取り どり	dori
controle	お 押さえ	osae
techniek	わざ 技	waza
houding	かま 構え	kamae

4.2 Richtingen en gebieden

rechts	みぎ 右	migi
links	ひだり 左	hidari
achterwaarts	うし 後ろ	ushiro
voorwaarts	まえ 前	mae
bovenste graad	じょうだん 上段	jōdan
midden	ちゅうだん 中段	chūdan
grond	ど 土	do

4.3 Acties

worp	投げ な	nage
kopstoot	頭突き ずつ	zutsuki
trap	蹴り け	keri
wurging	絞殺 こうさつ	kōsatsu
omkering/terug sturen	返し かえ	gaeshi
zijwaartse trap	横蹴り よこけ	yoko keri
stoot	突き つ	tsuki

4.4 Lichaamsdelen

lichaam	体 たい	tai
hand	手 て	te
elleboog/elleboogstoot	肘 ひじ	hiji
knies	膝 ひざ	hiza
pols	手首 てくび	tekubi
onderarm	小手 こて	kote
schouder	肩 かた	kata

4.5 Andere begrippen

schroef/veer van horloge	捻子 ねじ	neji
uitwendig	表 おもて	omote
tabel	表 ひょう	hyō

4.6 Leerstof

verwijdering van het lichaam	体捌き たいさば	tai sabaki
valtechnieken	受身技 うけみわざ	ukemi waza
stoottechnieken	突き技 つ わざ	tsuki waza
traptechnieken	蹴り技 け わざ	keri waza
?	? [ほじょうんど]	hojo undo
vrij gevecht	乱取り らんど	randori

5 級の技Kyū technieken

5.1 6de kyū [SHOKU]

verwijdering van het lichaam たいさは 体捌き tai sabaki	? ? [いりみ] irimi
	? ? [おいりみ] o irimi
valtechnieken うけみわざ 受身技 ukemi waza	achterwaarts うし 後ろ ushiro
stoottechnieken つゝわざ 突き技 tsuki waza	? ? ?

5.2 5de kyū [SHOKU]

5.2.1 Algemeen

5.2.2 技Technieken

5.3 4de kyū [CHUKYU]

5.3.1 Algemeen

5.3.2 技Technieken

5.4 3de kyū [CHUKYU]

5.4.1 Algemeen

5.4.2 技Technieken

5.5 2de kyū [JOKYU]

5.5.1 Algemeen

5.5.2 技Technieken

5.6 1ste kyū [JOKYU]

5.6.1 Algemeen

5.6.2 技Technieken

6 段の技Dan technieken

6.1 第一段1ste dan

6.1.1 Algemeen

zwarte gordel/persoon die een rang heeft

ゆうだんしゃ
有段者

yūdansha

1ste dan

だいいちだん
第一段

daiichi dan

6.1.2 体捌きTai sabaki/Verplaatsingen

6.1.3 受身技Ukemi waza/Valtechnieken

6.1.4 突きと打ち技Tsuki to uchi waza/Stoot- en slagtechnieken

6.1.5 補助運動Hojo undo/Ondersteunende beweging

6.1.6 掴み型と手ほときTsukami kata to te hodoki/Grijp kata en hand bevrijding

6.1.7 基本投げ技Kihon nage waza

6.1.8 基本押さえ技Kihon osae waza

6.1.9 1段の技Technieken 1ste dan

TODO: de juiste tabellen hier zetten

? [ひらき]

hiraki

?

てんびんな
天秤投げ

tenbin nage

weegschaal worp

ねじこてかえ
螺子小手返し

neji kote gaeshi

veer/schroef van horloge onderarm omkering

6.1.10 和の精神Geest van harmonie

6.1.11 型Kata

Zonder wapen:	test	test

Met wapen:	test	test

6.1.12 ...

6.2 2de dan

6.2.1 Algemeen

だいにだん
第二段
daini dan
2de dan

ついか
追加
tsuika
aanvullend

6.2.2 追加の技Aanvullende technieken

?	?
ude garami	ura kataha
?	?
?	?
mae hiki otoshi	hiji gaeshi
?	?
?	?
ushiro hiki otoshi	mae hiji kudaki
?	?
?	かた 肩はおとし
te uchi mata gaeshi	kata ha otoshi
?	schouder verliezen
?	?
gyaku te uchi mata gaeshi	mae tobu nage
?	?
?	?
ude kake mae hiki otoshi	ura mae tobu nage
?	?
?	?
gyaku kote gaeshi	do gaeshi
?	?
?	?
ashi tori oshi taoshi	gyaku do gaeshi
?	?

6.3 3de dan

6.3.1 Algemeen

3de dan
だいさんだん
第三段
daisan dan

6.3.2 追加の技Aanvullende technieken

6.4 4de dan

6.4.1 Algemeen

4th dan
だいやんだん
第四段
daiyon dan

6.4.2 追加の技Aanvullende technieken

6.5 5de en 6de dan

6.5.1 Algemeen

5de en 6de dan
だい ごとろく だん
第五と六の段
daigo to roku no dan

6.5.2 追加の技Aanvullende technieken

7 表技 Omote waza

基本投げ技 Kihon nage waza (7 technieken)

pause tussen laten en afstand - lijn van het lichaam

間合と間 - 体の線

ma ai to ma - tai no sen

うらよこめんう
裏横面打ち

ura yoko men uchi

(met) achterkant (vuist) (naar) zijkant van het gezicht slagen

おもてよこめんう
表横面打ち

omote yoko men uchi

(met) voorkant (vuist) (naar) zijkant van het gezicht slagen

つぎょうだん
突上段

tsuki jōdan

hoge stoot

つぎゅうだん
突中段

tsuki chūdan

stoot naar het midden

りょうそで と
両袖取り

ryō sode dori

beide mouwen vastpakken

どそくて ど
土足手取り

do soku te dori

shoenen hand actieve partner

りょう て ど
両手取り

ryō te dori

beide handen vastpakken

むか だお
向え倒し

mukae daoshi

naartoe gaan en neerhalen

しほうな
四方投げ

shihō nage

worp in elke richting

ゆき ちが
行き違い

yuki chigae

elkaar kruisen

ねじ こて がえ
捻小手返し

neji kote gaeshi

veer/schroef van horloge onderarm omkering

てんびんな
天秤投げ

tenbin nage

weegschaal worp

はちまわ
鉢廻し

hachi mawashi

hersenpan roteren

こし な
腰投げ

koshi nage

heup worp

うしろうけみ
後受身

ushiro ukemi

achterwaartse val

うしろ うけみ
後受身

ushiro ukemi

achterwaartse val

うしろうけみ
後受身

ushiro ukemi

achterwaartse val

まえ うけみ
前受身

mae ukemi

voorwaartse val

まえ うけみ
前受身

mae ukemi

voorwaartse val

うしろ うけみ
後受身

ushiro ukemi

achterwaartse val

まえ うけみ
前受身

mae ukemi

voorwaartse val

基本押え技 Kihon osae waza (6 technieken)

pause tussen laten en afstand - lijn van het lichaam

間合と間 - 体の線

ma ai to ma - tai no sen

つぎゅうだん
突中段

tsuki chūdan

stoot op middenhoogte

うしろねじ
後捻

ushiro neji kudaki

in een achterwaartse beweging de elleboog breken

かたかんせつ
肩関節

kata kansetsu

schouder gewricht

りょう て いっほう と
両手一方取り

ryō te ippō dori

(met) beide hande de actieve partner (in) de andere richting (sturen)

ろ ふ
呂伏せ

rofuse

(rug)wervels naar beneden buigen

かたかんせつ
肩関節

kata kansetsu

schouder gewricht

かたそで と
片袖取り

kata sode dori

(gi onder de schouder vastpakken)

こて
小手くだき

kote kudaki

pols breken

かたかんせつ
肩関節

kata kansetsu

schouder gewricht

pause tussen laten en dichtbij - lijn van het lichaam

間合と近間 - 体の線

ma ai to chikama - tai no sen

うしろかた と
後片取り

ushiro kata dori

achterwaarts schouder actieve partner

し ゆ ちが
えり鰯め行き違え

eri shime yuki chigae

kraag vastklemmen elkaar kruisen

うでかんせつ
腕関節

ude kansetsu

arm gewricht

うしろりょう て と
後両手取り

ushiro ryō te dori

achterwaarts beide handen vastpakken

しほう な
四方投げ

shihō nage

worp in elke richting

かたかんせつ
肩関節

kata kansetsu

schouder gewricht

うしろ うわて と
後上手取り

ushiro uwate dori

achterwaarts bovenste deel (van het lichaam) vastpakken

む だお
向え倒し

mukae daoshi

naartoe gaan en neerhalen

かたかんせつ
肩関節

kata kansetsu

schouder gewricht

雄用技投げ技 Oyō waza nage waza (間- 近間)

technieken voor mannen werp technieken (ruimte laten - dichtbij)

雄用技投げ技 (間 - 近間)

oyō waza nage waza (ma - chikama)

雄用技押え技 Oyō waza osae waza (間 - 近間)

technieken voor mannen werp technieken (ruimte laten - dichtbij)

およう わざおさ わざ ま ちかま
雄用技押え技 (間 - 近間)

oyō waza osae waza (ma - chikama)

和の精神 Wa no sei shin

geest in harmonie

わ せいしん
和の精神

wa no sei shin

voorwaarts en achterwaarts - lijn van het lichaam

前と後- 体の線

mae to ushiro - tai no sen

乱取り Randori

vrij gevecht

乱取り [らんどり]

randori

zacht gevecht (ruimte laten - lijn van het lichaam)

じゅう らんど ま たい せん
柔の乱取り (間 - 体の線)

jū no randori (ma - tai no sen)

形大東流 - ？ Kata daitō ryū - ikajo

8 Tenshin Shōden Katori Shintō Ryū

8.1 Algemeen

de weg van de hemel gewijdt aan de positieve legende van het Katori altaar

てんしんしょうでんかとりしんとうりゅう
天真正傳 香取神道流

tenshin shōden katori shintō ryū

おお かつ
大勝ち

ō-kachi

grote overwinning

8.2 6de kyū

8.2.1 構え kamae

bovenste/hoge houding
じょうだん かま 上段の構え
jōdan no kamae
houding met de katana gericht naar de ogen van de tegenstander
せいがん かま 青眼の構え
seigan no kamae
boog onder een hoek
こ 弧かすみ
ko gasumi
hand naar achteren onder een hoek
てうらあ 手裏かすみ
te ura gasumi
rechter lagere houding
みぎげだん かま 右下段の構え
migi gedan no kamae
linker lagere houding (omgekeerde lagere)
ひだりげだん おかま 左下段の構え
hidari gedan no kamae (gyaku gedan)
schaduw houding
いん かま 陰の構え
in no kamae
schuine houding
しゃ かま 斜の構え
sha no kamae
rechter hoge houding
みぎじょうだん かま 右上段の構え
migi jōdan no kamae
linker hoge houding
ひだりじょうだん かま 左上段の構え
hidari jōdan no kamae
? houding
? [しんのかまえ]
shin no kamae
? onder een hoek
? [おかすみ]
o gasumi
lager zitten (in houding)
すわ げだん かま 座り下段(の構え)
suwari gedan (no kamae)
vogelstand
とり 鳥
tori

8.2.2 技Technieken

Alleen en in kumitachi.

uitrol van een winding	
まきう 巻き打ち	
maki uchi	
uitrol zijkant van het gezicht	
よこめんう 横面打ち	
yokomen uchi	
uitrol naar de grond (volledige snijbeweging van boven naar onder)	
とう 土打ち	
do uchi	
bodem ontvangen	
とう 土受け	
do uke	
punt katana laten zakken en katana wegsteken	
?[?]	
noto	

8.3 5de kyū

8.3.1 kata

?	
?	
ken no kata	
?	
?	
bo no kata	
?	
?	
kusanagi no ken (iai goshi)	

8.3.2 bo jutsu

Alleen en in kumitachi.

?	
?	
yokomen uchi	
?	
?	
do uchi	
?	
?	
sune uchi	

8.4 4de kyū

8.4.1 kata

?

?

itsutsu no tachi (kiri komi)

?

?

nuki tsuke no ken (iai goshi)

8.5 3de kyū

8.5.1 kata

?

?

nanatsu no tachi (kiri komi)

?

?

nuki uchi no ken (iai goshi)

?

?

seri ai no bo (uchi komi)

8.6 2de kyū

8.6.1 kata

?

?

kasumi no tachi (kiri komi)

?

?

sune hishigi no bo (uchi komi)

?

?

itsutsu no naginata (kiri komi)

?

?

uken (iai goshi)

8.7 1ste kyū

8.7.1 kata

$$\begin{array}{c} ? \\ ? \\ \hline \text{haka no tachi (kiri komi)} \\ ? \\ ? \\ \hline \text{saken (iai goshi)} \\ ? \\ ? \\ \hline \text{happo ken (iai goshi)} \end{array}$$

8.8 第一段1ste dan

8.8.1 kata

Een perfecte kennis is vereist van alle voorgaande technieken.

8.8.2 extra

- Houding van het lichaam en perfectie van de posities: shisei
- Uitgesproken expressie van kime, zanshin en kiai
- Kennis van de kobudo termen en de verschillende onderdelen waaruit een katana is opgebouwd